

Sygn. akt III AUa 767/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Małgorzata Pasek
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2015 r. w Lublinie

sprawy P. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o odsetki

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 9 czerwca 2015 r. sygn. akt VIII U 523/15

oddala apelację.

Barbara Hejwowska Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Małgorzata Pasek

III AUa 767/15

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 24 lutego 2015 roku odmówił P. S. wypłaty odsetek. W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 23 grudnia 2014 roku wpłynął do organu rentowego wyrok Sądu Okręgowego z dnia 2 grudnia 2014 roku, który uprawomocnił się w dniu 7 stycznia 2015 roku. Tym samym odsetki za opóźnienie w wypłacie świadczenia przysługiwałyby od 31 dnia przypadającego po uprawomocnieniu się wyroku, to jest od dnia 8 lutego 2015 roku, jeżeli nie byłoby prowadzone postępowanie wyjaśniające. Niezbędne do wydania decyzji wnioskodawca przedłożył w dniu 21 stycznia 2015 roku, zatem organ rentowy winien był wydać decyzję o przyznaniu renty z tytułu niezdolności do pracy w ciągu 30 dni. Decyzja wykonująca wyrok została wydana w dniu

29 stycznia 2015 roku – z zachowaniem ustawowego terminu, w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniósł P. S., domagając się przyznania należnych mu odsetek od dnia 1 października 2013 roku, do dnia wypłaty. Dodał, że stan jego zdrowia nie poprawił się od momentu ustalenia prawa do renty, zatem uznanie go przez Komisję Lekarską za zdolnego do pracy było bezzasadne.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 9 czerwca 2015 roku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił P. S. prawo do odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w wypłacie świadczenia należnego za okres od dnia 1 października 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, płatnych od dnia 1 listopada 2013 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku, a pozostałej części odwołanie oddalił.

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, że decyzją z dnia 10 sierpnia 1993 roku organ rentowy przyznał wnioskodawcy rentę inwalidzką trzeciej grupy inwalidów od dnia 1 marca 1993 roku, a następnie rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy i kolejnymi decyzjami okres uprawnienia do świadczenia był sukcesywnie przedłużany do dnia 30 września 2013 roku. Podstawą wydania ostatniej decyzji ustalającej prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy było orzeczenie lekarza orzecznika z dnia 17 września 2012 roku stwierdzające okresową częściową niezdolność do pracy wynikającą z: przewlekłego zespołu bólowego korzeniowego odcinka L- S kręgosłupa na tle zmian zwyrodnieniowych i dyskopatycznych, stanu po leczeniu dyskopatii L-S w 1993 roku, początkowej artrozy stawów biodrowych, pęcherza neurogennego oraz przerostu prostaty.

W dniu 10 sierpnia 2013 roku wnioskodawca zwrócił się o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Lekarz orzecznik po rozpoznaniu dyskopatii lędźwiowej oraz pęcherza neurogennego, stwierdził, że wnioskodawca jest zdolny do pracy. Komisja lekarska podtrzymała orzeczenie i na tej podstawie organ rentowy wydał w dniu decyzję o odmowie prawa do renty. Odwołanie od tej decyzji wniósł P. S.). W toku postępowania w sprawie VIII U 2529/13 celem zbadania prawidłowości wydanej decyzji oraz zasadności odwołania, dopuszczono dowód z opinii biegłych sądowych o specjalnościach: neurologa oraz urologa. W opinii z dnia 29 kwietnia 2014 roku biegli sądowi lekarze specjaliści: neurolog oraz urolog rozpoznali u wnioskodawcy: zespół kręgosłupowo-korzeniowy lędźwiowo-krzyżowy z objawami podrażnieniowo-ubytkowymi, częstomocz całodobowy o podłożu neurogennym oraz nietrzymanie moczu z parć nagłych. Uznali, że jest częściowo niezdolny do prac, nieprzerwanie od 1993 roku, do końca 2015 roku. W uzasadnieniu wskazali, że przeprowadzone badanie neurologiczne, zarówno metodami klasycznymi, jak i weryfikacyjnymi, dało podstawę do stwierdzenia wzmożonego napięcia mięśni przykręgosłupowych odcinka lędźwiowego, wyraźnego ograniczenia zgięcia tej części kręgosłupa, braku odruchów skokowych i osłabienia czucia na tylnobocznej stronie lewego uda i podudzia oraz przyśrodkowej stronie lewej stopy. Dodali, że u skarżącego jest obecny nieznacznie powiększonego gruczołu krokowego. Objawy niedomogi pęcherza moczowego mają charakter neurogenny, mogą wynikać z uszkodzenia kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego, manifestują się nadczynnością i bolesnymi parciami. Częstomocz jest całodobowy z nietrzymaniem moczu z parć nagłych spowodowanych spastycznością mięśnia wypieracza pęcherza. Biorąc pod uwagę podrażnieniowo-ubytkowy charakter przewlekłego zespołu kręgosłupowo-korzeniowego, powikłanego pęcherzem neurogennym (niepełny zespół ogona końskiego) i rodzaj zawodu wnioskodawcy, biegli stwierdzili, że stan jego zdrowia nie uległ poprawie i że nadal jest on częściowo niezdolny do pracy, co najmniej do końca 2015 roku.

Powyższą opinię zespół biegłych sądowych sporządził po przeprowadzeniu badania wnioskodawcy, jednakże nie przedkładał on żadnej dodatkowej dokumentacji medycznej, zatem biegli opierali się jedynie na dokumentacji medycznej zgromadzonej w toku postępowania orzeczniczego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

W sporządzonej na skutek zastrzeżeń organu rentowego i po uzupełnieniu dokumentacji medycznej opinii uzupełniającej z dnia 19 września 2014 roku, biegły sądowy lekarz specjalista neurolog w pełni podtrzymał stanowisko wyrażone w opinii głównej. Wskazał, że z dokumentacji neurologicznej, obejmującej 19 wizyt w ciągu 30 miesięcy w okresie od lutego 2012 roku do sierpnia 2014 roku, wynika, że pomimo intensywnego leczenia farmakologicznego, przeprowadzonego leczenia sanatoryjnego i rehabilitacyjnego wnioskodawca doznawał intensywnych i uporczywych

obustronnych dolegliwości kręgosłupowo-korzeniowych z przewagą objawów lewostronnych, z okresowym osłabieniem prostowników lewej stopy i zaburzeniem czynności zwieraczy oraz chromaniem korzeni.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 2 grudnia 2014 roku uwzględnił odwołanie P. S. i ustalił mu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 października 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem został doręczony organowi rentowemu w dniu 23 grudnia 2015 roku. Wyrok uprawomocnił się w dniu 18 stycznia 2015 roku. Następnie organ rentowy wszczął postępowanie zmierzające do wykonania wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 2 grudnia 2014 roku. W tym celu pismem z dnia 9 stycznia 2015 roku wezwał P. S. do złożenia niezbędnych do wydania decyzji dokumentów, które wnioskodawca przedłożył w dniu 21 stycznia 2015 roku.

W dniu 29 stycznia 2015 roku organ rentowy wydał decyzję wykonującą wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie. Należność za okres od dnia 1 października 2013 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku w kwocie 8.660,03 złotych (po odliczeniu zaliczki na podatek i składki na ubezpieczenie zdrowotne i potrąceniu kwoty 3.588,40 z powodu pobranych świadczeń z Funduszu Pracy) organ rentowy przekazał wnioskodawcy na rachunek w banku.

Pismem z dnia 16 lutego 2015 roku P. S. wystąpił do organu rentowego o wypłatę odsetek od dnia 1 października 2013 roku, a organ rentowy

zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją organ rentowy odmówił przyznania odsetek.

Sąd Okręgowy orzekł, że zgodnie z art. 85 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 1 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 121) jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub z świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest zobowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1999 roku, Nr 12, poz. 104) określono szczegółowe zasady wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub w wypłaceniu świadczeń do których przyznawania i wypłacania są zobowiązani ZUS oraz płatnicy składek. Koniecznym warunkiem do uwzględnienia żądania wypłaty odsetek jest wykazanie, iż organ rentowy nie przyznał świadczenia w sytuacji, gdy dysponował materiałem dowodowym wystarczającym do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia.

Istotą sprawy było więc ustalenie, czy organ rentowy ponosi winę w opóźnieniu wypłaty świadczenia przyznanego P. S. dopiero wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 2 grudnia 2014 roku.

Podstawą wydania wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 2 grudnia 2014 roku były ustalenia faktyczne oparte na opinii biegłych sądowych lekarzy specjalistów neurologa oraz psychiatry z dnia 29 kwietnia 2014 roku. Z opinii jednoznacznie wynika, iż wnioskodawca jest nadal osobą częściowo niezdolną do pracy od dnia 1 października 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku. W ocenie Sądu Okręgowego w Lublinie w sprawie ustalającej P. S. prawo do renty wskazana opinia biegłych jest rzetelna i wyczerpująca. Biegli dysponowali dokumentacją medyczną dotyczącą schorzeń neurologicznych i urologicznych skarżącego w takim samym zakresie, w jakim dostępne były również w toku postępowania przed organem rentowym. Do czasu wydania opinii z dnia 29 kwietnia 2014 roku wnioskodawca nie przedkładał żadnej dodatkowej dokumentacji medycznej dotyczącej stanu neurologicznego i urologicznego. W dalszej części postępowania do akt sprawy dołączono wprawdzie dodatkową dokumentację medyczną, jednakże okoliczność ta nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia kwestii winy organu w nieprzyznaniu wnioskodawcy świadczenia. Po pierwsze wskazać należy, że dokumentacja ta nie była konieczna do stwierdzenia przez biegłych sądowych lekarzy neurologa i urologa istnienia u wnioskodawcy dalszej niezdolności do pracy. Sporządzona na jej podstawie opinia uzupełniająca stanowiła jedynie potwierdzenie ustaleń biegłych zawartych w opinii głównej. Po drugie stwierdzić należy, że dokumentacja ta została dołączona do akt na skutek zastrzeżeń organu rentowego (jak się okazało niesłusznych) do opinii z dnia 29 kwietnia 2014 roku. Co istotne, w toku postępowania orzeczniczego, mimo, że organ

rentowy był świadomy kontynuowania przez skarżącego leczenia w różnych poradniach, nie czynił starań o zapoznanie się z pełną dokumentacją medyczną, a uczynił to dopiero w toku postępowania sądowego, w obliczu niekorzystnego rozstrzygnięcia zespołu biegłych sądowych.

Sąd Okręgowy stwierdził, że wskazana wyżej opinia biegłych sądowych z dnia 29 kwietnia 2014 roku, wydana na podstawie badania wnioskodawcy oraz dokumentacji z dotychczasowego leczenia, znajdującej się w aktach rentowych, a więc znanej Lekarzowi Orzecznikowi i Komisji Lekarskiej ZUS, pozwoliły na ustalenie dalszej niezdolności wnioskodawcy do pracy. Lekarz Orzecznik oraz Komisja Lekarska dysponowali materiałem, który wskazywał na upośledzenie funkcji organizmu w stopniu powodującym niezdolność do pracy, dlatego decyzja organu rentowego odmawiająca przyznania wnioskodawcy prawa do renty była błędna.

W tym stanie faktycznym organ rentowy ponosi odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia wnioskodawcy w postępowaniu przez Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, albowiem prawo do świadczenia zostało ustalone dopiero na mocy wyroku sądowego, wydanego na podstawie tych samych dowodów, które były znane organowi rentowemu.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

Organ rentowy wydając w dniu 21 października 2013 roku decyzję odmowną miał wszelkie niezbędne dane ku temu, wydać decyzję ustalającą P. S. prawo do renty i wypłacić ją w ustalonym terminie płatności, ponieważ złożona w toku postępowania orzeczniczego przed organem rentowym dokumentacja medyczna pozwalała na uznanie wnioskodawcy za nadal niezdolnego do pracy. Sąd Okręgowy uznał, że wobec wyłącznej winy organu rentowego przy ustalaniu prawa do renty, Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązany jest do wypłacenia odsetek. Zgodnie z art. 118 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni.

Wnioskodawca miał ustaloną datę płatności świadczenia na 1 dzień każdego miesiąca. Datę wydania orzeczenia przez Lekarza Orzecznika (4 września 2013 roku) należy uznać za ostatnią okoliczność niezbędną do wydania decyzji, toteż decyzja powinna być wydana do dnia 4 października 2013 roku. Ponieważ jednak okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności był krótszy niż 30 dni (4 października 2013 roku – 1 listopada 2013 roku), decyzja powinna być wydana do dnia 1 listopada 2013 roku.

Sąd Okręgowy orzekł, że wobec wyłącznej winy organu rentowego przy ustalaniu prawa do renty, Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązany jest do wypłacenia odsetek ustawowych za okres od dnia 1 listopada 2013 roku do dnia 31 stycznia 2015 roku.

Natomiast odwołanie wnioskodawcy podlegało oddaleniu w zakresie, w jakim domagał się przyznania odsetek za wcześniejszy okres, to jest od dnia 1 października 2013 roku do dnia 31 października 2013 roku.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., zaskarżając wyrok w punkcie I. Wyrokowi zarzucał:

1. naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art.85 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz art.118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez zobowiązanie organu rentowego do zapłaty na rzecz wnioskodawcy odsetek za okres od 1 listopada 2013 roku do 31 stycznia 2015 roku z tytułu opóźnienia w wypłacie renty;

2. sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału odwodowego przez przyjęcie, że niezdolność do pracy w postępowaniu sądowym w sprawie VIII U 2529/13 ustalona została na podstawie tej samej dokumentacji medycznej, którą dysponował organ rentowy.

Wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów art.118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ani też art.85 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Przepisy te określają w jakich sytuacjach organ rentowy jest obowiązany do zapłaty odsetek od świadczenia wypłaconego z opóźnieniem. W ustalonym stanie faktycznym po zgłoszeniu przez wnioskodawcę wniosku o rentę na dalszy okres lekarz orzecznik nie stwierdził u wnioskodawcy niezdolności do pracy, mimo że lekarz konsultant neurolog inaczej ocenił stan zdrowia wnioskodawcy, uznając, że nadal istnieje niezdolność do pracy (k.11 akt orzeczniczych). Komisja lekarska podzieliła stanowisko orzecznika i orzeczenie to stało się podstawą do wydania decyzji odmawiającej prawa do świadczenia. Sąd Okręgowy w sprawie VIII U 2529/13 badając zasadność decyzji przeprowadził dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy, którzy zgodnie uznali, że dokumentacja medyczna wskazuje na istnienie niezdolności wnioskodawcy do pracy i brak poprawy stanu zdrowia. Opinia biegłych została wydana w oparciu o tę samą dokumentację, którą dysponował lekarz orzecznik, oraz komisja lekarska. Należy przyjąć za Sądem I instancji, że błąd organu rentowego, który spowodował opóźnienie w ustaleniu prawa do renty na dalszy okres, polegał na wadliwej ocenie stanu zdrowia wnioskodawcy przez lekarzy orzeczników mimo wydanego w sprawie orzeczenia konsultanta neurologa. Ostatnią okolicznością niezbędną do przyznania prawa do renty, nie było – wbrew zarzutom apelacji przesłanie prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego do wykonania i złożenie przez wnioskodawcę zaświadczenia z Powiatowego Urzędu Pracy, ale wadliwe orzeczenie lekarza orzecznika. Gdyby lekarz orzecznik podzielił prawidłowe stanowisko lekarza konsultanta, wnioskodawca nabyłby prawo do renty nieprzerwanie pod dnia 1 października 2013 roku i wyłata świadczenia nastąpiłaby zgodnie z terminem płatności.

Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i wnioski prawnicze zawarte w motywach zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 roku II UKN 61/97 – OSNAPiUS 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 roku I PKN 339/98 – OSNAPiUS 1998/24/776). Podnieść należy dodatkowo, że skarżący argumentami przytoczonymi w apelacji w żaden sposób nie podważył zasadności stanowiska Sądu pierwszej instancji. Apelacja stanowi polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu Okręgowego stwierdzającego opóźnienie w wypłacie świadczenia z winy organu rentowego i przyznającego prawo do odsetek ustawowych za okres zwłoki.

Z tych względów i na mocy art.385 KPC Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.